

TAX DEDUCTIONS AS AN INCENTIVE FOR GRADUATES TO SET UP THEIR OWN BUSINESS IN 2019 AND 2020

Momčilo Vasiljević, PhD¹; Biljana Đuričić, MA²; Miloš Kastratović, PhD³; Marina Vulović⁴

¹ School of Applied Studies Užice, Užice, Serbia, e-mail: momcilo.vasiljevic@vpts.edu.rs

² School of Applied Studies Užice, Užice, Serbia, e-mail: biljana.djuricic@vpts.edu.rs

³ Institute for Business Research-MBA Belgrade, Belgrade, Serbia, e-mail: office@institutmba.co.rs

⁴ School of Applied Studies Užice, Užice, Serbia, e-mail: marina.vulovic@vpts.edu.rs

Tax deductions given through the provisions of the Law on Individual Income Tax and the Law on Compulsory Social Insurance Contributions represent one of the stimulus for young people to start their own business, rather than waiting for ‘the perfect job’ to appear. This paper looks at the tax deductions that will be applied in Serbia in the next two-year period, with emphasis on the types of businesses started in the previous year, and how advantageous tax deductions will be for newly established businesses in the future. The aim of the paper is to show how tax incentives (in accordance with the Serbian regulations) can be a ‘trigger’ for venturing on the entrepreneurial path. Based on the method of analysis of the legislation, the synthesis of the obtained results, and the application of the analogy, the best industries in which to start a business and the benefits of tax deductions for a newly established business, are defined. The comparison between the businesses taking / not taking the advantages of tax deductions, provides the graduates with the opportunity to decide whether to start their own business or seek employment with another employer.

Key words: tax deductions, tax incentives, individual income tax, students, starting a business

PORESKE OLAKŠICE KAO STIMULANS SVRŠENIM STUDENTIMA ZA OTPOČINJANJE SOPSTVENOG BIZNISA U 2019. I 2020. GODINI

dr Momčilo Vasiljević¹; mr Biljana Đuričić²; dr Miloš Kastratović³; Marina Vulović⁴

¹ Visoka škola strukovnih studija Užice, Užice, Srbija, e-mail: momcilo.vasiljevic@vpts.edu.rs

² Visoka škola strukovnih studija Užice, Užice, Srbija, e-mail: biljana.djuricic@vpts.edu.rs

³ Institut za poslovna istraživanja-MBA Beograd, Beograd, Srbija, e-mail: office@institutmba.co.rs

⁴ Visoka škola strukovnih studija Užice, Užice, Srbija, e-mail: marina.vulovic@vpts.edu.rs

Abstrakt: Tax deductions given through the provisions of the Law on Individual Income Tax and the Law on Compulsory Social Insurance Contributions represent one of the stimulus for young people to start their own business, rather than waiting for ‘the perfect job’ to appear. This paper looks at the tax deductions that will be applied in Serbia in the next two-year period, with emphasis on the types of businesses started in the previous year, and how advantageous tax deductions will be for newly established businesses in the future. The aim of the paper is to show how tax incentives (in accordance with the Serbian regulations) can be a ‘trigger’ for venturing on the entrepreneurial path. Based on the method of analysis of the legislation, the synthesis of the obtained results, and the application of the analogy, the best industries in which to start a business and the benefits of tax deductions for a newly established business, are defined. The comparison between the businesses taking / not taking the advantages of tax deductions, provides the graduates with the opportunity to decide whether to start their own business or seek employment with another employer.

Key words: tax deductions, tax incentives, individual income tax, students, starting a business

1. UVODNE NAPOMENE

Prepoznatljivost nacionalne ekonomije može se posmatrati i sa stanovišta poreskog sistema i poreske politike koju ta država vodi. Oporezivanje može biti korišćeno za uticaj na potrošnju, podsticanje štednje, stimulisanje pojedinih oblika organizovanja biznisa (društva lica, društva kapitala, preduzetničkih radnji), stimulisanje investiranja, životnu sredinu, zdravlje, međunarodnu konkurentnost, zaposlenost i drugo. [1] Primarni zadatak ovog rad jeste uticaj poreza na dohodak građana na povećanje nivoa zaposlenosti početnika u poslu kroz osnivanje sopstvenih firmi. U radu je postavljena osnovna hipoteza: „Uvođenjem poreskih olakšica dovodi do većeg korišćenja subvencija kod preduzeća koja ulaze u posao.“

Kroz rad date su i analizirane tri vrste olakšica. Može se uočiti da su prve dve vrste poreskih olakšica složenije od treće, ali su one jednostavnije od olakšica pre 2014. godine. Za razliku od najnovije olakšice gde nema dodatnog angažovanja kod prve dve olakšice potrebno je svakog meseca veće angažovanje zaposlenih radnika da bi se stekla prava na povraćaj sredstava. Brojne su preske olakšice koje država može koristiti u cilju stimulisanja mladih za otpočinjanje sopstvenog biznisa, kao što se može videti i u narednoj tabeli.

Tabela 1: Klasifikacija poreskih olakšica po raznim kriterijumima [2]

Kriterijumi	Vrste olakšica
Vezivanje poreske olakšice za određeni porez	<ul style="list-style-type: none"> • Poreske olakšice u okviru poreza na dobit • Poreske olakšice u okviru preza na imovinu • Poreske olakšice u okviru PDV • Poreske olakšice u okviru poreza na dohodak građana itd.
Dužina trajanja poreskih olakšica	<ul style="list-style-type: none"> • Trajne poreske olakšice • Privremene poreske olakšice
Teritorija gde su pružene poreske olakšice	<ul style="list-style-type: none"> • Poreske olakšice pružene u celoj državi • Poreske olakšice pružene u pojedinim regionima • Poreske olakšice pružene u pojedinim granama
Uticaj poreskih olakšica na poreske prihode	<ul style="list-style-type: none"> • Potpuno neplaćanje poreza • Delimično neplaćanje poreza • Odlagawe plaćanja poreza
Faza preduzetničkog poduhvata kada se daje olakšica	<ul style="list-style-type: none"> • Poreske olakšice pružene pre nego što je otpočela aktivnost • Poreske olakšice pružene u inicijalnoj fazi aktivnosti • Poreske olakšice pružene u toku obavljanja operacija • Poreske olakšice pružene nakon što je okončana aktivnost
Podsticanje međunarodnih ekonomskih odnosa	<ul style="list-style-type: none"> • Poreske olakšice koje pružaju zemlje uvoznice kapitala • Poreske olakšice koje pružaju zemlje izvoznice kapitala
Način na koji se pružaju poreske olakšice	<ul style="list-style-type: none"> • Olakšice u pogledu poreskog obveznika • Olakšice u pogledu visine poreske osnovice • Olakšice u pogledu visine poreske stope • Olakšice u pogledu visine obračunatog poreza

2. ZAKONSKA REGULATIVA

Uvažavajući činjenicu da je osnovni cilj olakšica, uvedenih kroz Zakon o porezu na dohodak građana[3] i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje[4], smanjenje poreskog tereta za vlasnika i novozaposlene radnike kroz povraćaj dela uplaćenog poreza i doprinosa kroz nekoliko vrsta olakšica. U nastavku analize pažnja će biti usmerena na iznošenje najbitnijih delova zakona koji se odnose na najnovije olakšice koje mogu koristiti studenti od 2019. godine pa sve do kraja 2021. godine, a ne na olakšice koje se mogu koristiti zaključno sa 31.12.2019. godine, osim u navođenju istih koje mogu predstavljati alternativu započinjanju sopstvenog biznisa (zaposlenje kod drugih poslodavaca). Na osnovu iznetog, kao i na osnovu detaljnog čitanja propisa, može se zaključiti da su za studente interesantne tri vrste olakšica.

Tabela 2: Karakteristike poreskih podsticaja (olakšica) od 01.07.2014. godine-prva vrsta olakšica[5]

Olakšice od 01.07.2014. godine prema važećim članovima Zakona o porezu na dohodak građana (ZPDG član 21v) i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (ZDOSO član 45)	
Karakteristike	Napomene
Pravo na povraćaj ima	Poslodavac - pravno lice, preduzetnik, preduzetnik paušalac ili preduzetnik poljoprivrednik koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenog poreza na zaradu za novozaposleno lice
Da bi koristio olakšicu poslodavac mora da poveća broj zaposlenih u odnosu na	-31.03.2014.godine, -ili kasnije ako je osnovan posle ovog datuma
Početak ostvarivanja prava na olakšice	01. jul 2014. godine i kasnije do roka završetka primene olakšice
Kraj ostvarivanja prava na olakšice	31. decembar 2019. godine
Pod novozaposlenim licem smatra se	-lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, -lice koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležne organizacije za obavezno socijalno osiguranje, -lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci ili lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca, i za to vreme nije ostvarivalo bilo koju vrstu prihoda po osnovu radnog angažovanja.
Pod novozaposlenim licem ne smatra se	-lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, -lice kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.
Visina povraćaja plaćenog poreza zavisi od broja novozaposlenih radnika	Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenog poreza i to: - 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica, -70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica, - 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.
Rok za povraćaj sredstava na tekući račun obveznika	15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj nadležnom poreskom organu.
Poresku olakšicu ne mogu da koriste	Državni organi i organizacije, Zaštitnik građana, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, Državna revizorska institucija, Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Agencija za borbu protiv korupcije, Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, Komisija za zaštitu konkurencije, Komisija za hartije od vrednosti, Fiskalni savet, Republička radiodifuzna agencija, Agencija za energetiku Republike Srbije i druge javne agencije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava.

Druga vrsta poreskih olakšica karakteristična je po tome što je može koristiti poslodavac koji je osnovan pre kao i posle 31.10.2015. godine i ima pravo na povraćaj 75% plaćenog poreza i doprinosa na zaradu za novozaposleno lice

počev od 01.01.2016. godine, isplaćenu zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, uz uslov da poveća broj zaposlenih, odnosno da zasnuje radni odnos sa najmanje dva radnika ili da su u pitanju dva osnivača mikro pravnog lica ili preduzetničke radnje.

Tabela 3: Karakteristike poreskih podsticaja (olakšica) od 01.01.2019. godine-treća vrsta olakšica

Olakšice od 01.01.2019. godine prema važećim članovima Zakona o porezu na dohodak građana (ZPDG član 21d) i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (ZDOSO član 45g)	
Karakteristike	Napomene
Pravo na povraćaj ima	Poslodavac - novoosnovano privredno društvo, novoosnovani preduzetnik i novoosnovani preduzetnik poljoprivrednik, koji je upisan u registar nadležnog organa, odnosno organizacije, može da ostvari pravo na oslobođenje od plaćanja poreza po osnovu zarade osnivača koji su zaposleni u tom privrednom društvu, odnosno po osnovu lične zarade preduzetnika i preduzetnika poljoprivrednika.
Početak ostvarivanja prava na olakšice	01. januar 2019. godine i za sve osnovane nakon tog perioda
Kraj ostvarivanja prava na olakšice	12 meseci od dana osnivanja uz napomenu da se poslednji datum osnivanja smatra 31. decembar 2020. godine
Neophodni uslovi za ostvarivanje prava	<p>1) da je fizičko lice - osnivač, odnosno svaki od osnivača ako ih je više, zasnovao radni odnos sa novoosnovanim privrednim društvom, zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi i da je prijavljen na obavezno socijalno osiguranje u Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja;</p> <p>2) da je fizičko lice - preduzetnik, odnosno preduzetnik poljoprivrednik prijavljen na obavezno socijalno osiguranje u Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja;</p> <p>3) da u periodu za koji ostvaruje pravo na poresko oslobođenje to pravo može da ostvari za najviše devet osnivača zaposlenih, koji ispunjavaju uslove;</p> <p>4) da su fizička lica - osnivači privrednog društva, preduzetnik i preduzetnik poljoprivrednik, u periodu od najmanje šest meseci neprekidno pre dana osnivanja privrednog društva, odnosno registrovanja preduzetnika ili preduzetnika poljoprivrednika, kod Nacionalne službe za zapošljavanje bili prijavljeni kao nezaposleni ili da su u periodu od 12 meseci pre dana osnivanja, odnosno registrovanja stekli srednje, više ili visoko obrazovanje, u skladu sa zakonom.</p>
Mesečni iznos isplate osnivaču	Ne viši od 37.000 dinara koji iznos u sebi ne sadrži pripadajuće obaveze iz zarade.
Obveznik uplate poreza i doprinosa	Država na iznos najniže mesečne osnovice doprinosa

Treća vrsta olakšica najprivlačnija je za student zato što država umesto njih vrši uplatu poreza i doprinosa a ne kao kod prethodne dve vrste prvo treba uplatiti iznos poreza i doprinosa i sačekati da država vrati pripadajući iznos u skladu sa ispunjenim uslovima.

3. IDENTIFIKOVANJE DELATNOSTI ZA POČETAK POSLA

Jasna je činjenica da od vrste škole, odnosno studijskog programa koji je student završio zavisi i delatnost u kojoj može otpočeti sopstveni biznis, što ne znači da udruživanjem sa drugim svršenim studentima može otpočeti biznis

koji nije njegovo primarno zanimanje. Kao pravac za razmišljanje u nastavku rada dat je pregled delatnosti koje su bile atraktivne za otpočinjanje posla u prethodnom periodu.

Tabela 4: Prvih deset delatnosti osnovanih za jedanaest meseci u 2018. godini[6]

Rang delatnosti	Broj i naziv delatnosti		
	Privredna društva	Preduzetničke radnje	Poređenje
1.	904 Nespecijalizovana trgovina na veliko	2695 Računarsko programiranje	1-
2.	467 Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	2075 Delatnosti restorana i pokretnih ugostiteljskih objekta	2-3
3.	424 Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	1779 Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	3-
4.	318 Delatnosti restorana i pokretnih ugostiteljskih objekta	1552 Delatnost frizerskih i kozmetičkih salona	4-2
5.	278 Računarsko programiranje	1238 Usluge pripremanja i posluživanja pića	5-1
6.	246 Drumski prevoz tereta	966 Održavanje i popravka motornih vozila	6-7
7.	112 Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje	941 Drumski prevoz tereta	7-
8.	109 Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	925 Taksi prevoz	8-
9.	107 Usluge pripremanja i posluživanja pića	664 Trgovina na malo u nespec. prodavnicama, pretežno hranom, pićima i duvanom	9-5
10.	96 Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	649 Proizvodnja ostale odeće	10-

Podaci iz tabele navode na zaključak da pet delatnosti dominira za koje se opredeljuju lica prilikom osnivanja firme bez obzira na oblik organizovanja. Potrebno je imati u vidu i ukupan broj osnovanih i obrisanih privrednih subjekata i preduzetničkih radnji u prethodnom periodu.

Tabela 5: Broj osnovanih i obrisanih privrednih društava i preduzetnika prema godinama[6]

Godina	Privredna društva		Preduzetnici	
	Osnovana	Obrisana	Osnovani	Obrisani
2010.	9.469	9.388	35.296	37.165
2011.	8.470	13.581	32.236	35.288
2012.	8.648	7.355	30.200	32.853
2013.	8.735	2.557	30.931	36.520
2014.	8.209	2.601	29.102	27.068
2015.	8.180	2.383	33.434	32.733
2016.	8.429	2.458	33.615	22.270

2017.	8.795	2.936	34.651	21.732
-------	-------	-------	--------	--------

Kada su u pitanju privredna društva treba napomenuti činjenicu da su 2010., 2011. i 2012. godine izbrisana privredna društva koja su bila duži niz godina u blokadi, a kod preduzetnika to je masovno urađeno 2013. i 2014. godine.

Tabela 6: Kretanje prihoda od subvencija po godinama[7,8]

Godine	Opis	Veličina				
		Veliko	Srednje	Malo	Mikro	Preduzetnik
2015.	Broj zaposlenih	294.962	205.377	271.750	218.811	46.189
	Prihodi od premija, subvencija..	40.616.777.000	11.899.993.000	13.339.434.000	6.784.426.000	875.226.000
2016.	Broj zaposlenih	306.725	217.093	289.303	225.980	48.161
	Prihodi od premija, subvencija..	51.571.663.000	12.416.574.000	11.767.790.000	7.451.869.000	731.044.000
2017.	Broj zaposlenih	318.765	222.098	300.128	232.566	50.955
	Prihodi od premija, subvencija..	46.663.683.000	12.935.675.000	15.775.350.000	9.289.645.000	964.869.000

U skladu sa Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ova grupa prihoda je šire postavljena i ne obuhvata samo subvencije. Tako prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl., iskazuju se prihodi po osnovu potraživanja od državnih organa i organizacija od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina. [9] Iz datog pregleda treba isključiti oblike organizovanja koji ne mogu koristiti subvencije po osnovu zapošljavanja novih radnika. Realniju sliku za potrebe rada daje analiza prema broju zaposlenih do deset, što je korisno za zaključke koje svršeni student može izvoditi prilikom odluke za ulazak u posao i na ovaj način eliminisana su javna preduzeća koja su bila uključena u prethodnu analizu.

Tabela 7: Kretanje prihoda od subvencija u društvima prema broju zaposlenih dati po godinama[7,8]

Godine	Opis	Broj zaposlenih		
		Jedan zaposleni	Od 2 do 5 zaposlenih	Od 6 do 10 zaposlenih
2015.	Broj zaposlenih	22.425	78.369	64.144
	Prihodi od premija, subvencija..	941.662.000	1.792.174.000	1.680.448.000
2016.	Broj zaposlenih	22.777	80.030	66.243
	Prihodi od premija, subvencija..	667.361.000	2.041.269.000	1.754.452.000
2017.	Broj zaposlenih	22.649	80.211	68.456
	Prihodi od premija, subvencija..	703.502.000	2.703.331.000	1.979.960.000

Za odgovor na analizirano istraživačko pitanje korišćena je korelaciona analiza čiji je osnovni cilj da se utvrdi da li između varijacija posmatranih pojava postoji kvantitativno slaganje (korelaciona veza) i ako postoji u kom stepenu.

Tabela 8: Correlations - kod privrednih društava sa jednim zaposlenim

		Broj zaposlenih	Prihodi od premija, subvencija...
Broj zaposlenih	Pearson	1	-,970
	Correlation		
	Sig. (2-tailed)		,157
	N	3	3
Prihodi od premija, subvencija...	Pearson	-,970	1
	Correlation		
	Sig. (2-tailed)	,157	
	N	3	3

U ovom slučaju koeficijent Pirsonove korelacije je **-0,970**, što ukazuje da postoji jaka korelacija (iznad 0,5), ali dobijena korelacija je negativna. Korelacija između privrednih društava sa jednim zaposlenim i prihoda od premija i subvencija za posmatrani period (2015 - 2017) nema statističku značajnost, Sig.=**0,157**>0,05.

Tabela 9: Correlations - od 2 do 5 zaposlenih lica

		Broj zaposlenih	Prihodi od premija, subvencija...
Broj zaposlenih	Pearson	1	,771
	Correlation		
	Sig. (2-tailed)		,439
	N	3	3
Prihodi od premija, subvencija...	Pearson	,771	1
	Correlation		
	Sig. (2-tailed)	,439	
	N	3	3

Za drugi slučaj koeficijent Pirsonove korelacije je **0,771**, što ukazuje da postoji jaka korelacija (iznad 0,5), kao i da je korelacija pozitivna. Korelacija između privrednih društava sa 2 do 5 zaposlenih i prihoda od premija i subvencija za posmatrani period (2015 - 2017) nema statističku značajnost, Sig.=**0,439**>0,05.

Tabela 10: Correlations - od 6 do 10 zaposlenih lica

		Broj zaposlenih	Prihodi od premija, subvencija...
Broj zaposlenih	Pearson	1	,964
	Correlation		
	Sig. (2-tailed)		,171
	N	3	3

Prihodi od premija, subvencija...	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,964 ,171 3	1 3
--------------------------------------	--	-----------------------	----------------

U tabeli 10 dat je koeficijent Pirsonove korelacije od **0,964**, što ukazuje da postoji jaka korelacija (iznad 0,5), kao i da je korelacija pozitivna. Korelacija između privrednih društava sa 6 do 10 zaposlenih i prihoda od premija i subvencija za posmatrani period (2015 - 2017) nema statističku značajnost, Sig.=**0,171**>0,05.

4. KORISTI OD PORESKIH OLAKŠICA

Za donošenje odluke da li da započene sopstveni biznis ili da se zaposli kod drugog poslodavca studentima može poslužiti naredna tabela gde se vidi jasan efekat subvencija. U primerima se pošlo od pretpostavke da su zaposlena 2 studenta sa neto zaradom od po 37.000 dinara za mesec mart 2019. godine i analiza je sprovedena na nivou jednog meseca. Ostali prihodi i rashodi su pretpostavljeni i njihovim apstrahovanjem mogući su i precizniji zaključci efekata poreskih olakšica. Svi iznosi uneti su bez decimalnog zapisa.

Tabela 11: Efekat subvencija na rezulta, kao i na prihode i rashode

Redni broj	Opis	Varijante			
		Početak posla bez poreskih olakšica	Početak posla sa poreskom olakšicom od 65%	Početak posla sa poreskom olakšicom od 75%	Početak posla sa poreskom olakšicom bez plaćanja poreza i doprinosa
1.	Poslovni prihodi	300.000	328.960	333.415	300.000
1.1.	Prihodi od prodaje	250.000	250.000	250.000	250.000
1.2.	Prihodi od premija, subvencija..	0	28.960	33.415	0
1.3.	Drugi poslovni prihodi	50.000	50.000	50.000	50.000
2.	Poslovni rashodi	208.553	208.553	208.553	164.000
2.1.	Troškovi materijala	25.000	25.000	25.000	25.000
2.2.	Troškovi zarada, naknada zarada..	118.553	118.553	118.553	74.000
2.3.	Troškovi proizvodnih usluga	30.000	30.000	30.000	30.000
2.4.	Troškovi amortizacije	20.000	20.000	20.000	20.000
2.5.	Nematerijalni troškovi	15.000	15.000	15.000	15.000
3.	Poslovni dobitak (1-2)	91.447	120.407	124.862	136.000
4.	Finansijski prihodi	300	300	300	300
5.	Finansijski rashodi	200	200	200	200
6.	Dobitak od finansiranja(4-5)	100	100	100	100
7.	Ostali prihodi	400	400	400	400
8.	Ostali rashodi	47	47	47	47
9.	Dobitak pre oporezivanja (3+6+7-8)	91.900	120.860	125.315	136.453

10.	Porez na dobitak (9*15%)	13.785	18.129	18.797	20.468
11.	Neto dobitak (9-10)	78.115	102.731	106.518	115.985
Ukupno poresko opterećenje		58.338	33.723	29.935	20.468

Dat efekat subvencija jasno ukazuje da dolazi do rasta dobiti i pada ukupnog poreskog opterećenja kod preduzeća uz napomenu da najnoviji vid olakšica je dosta povoljniji zato što utiče na bolju likvidnost preduzeća iz razloga što ne zahteva da firma generiše gotvinu, odnosno izvrši plaćanje i čeka povraćaj.

5. ZAKLJUČAK

Procedura za prve dve grupe poreskih olakšica je komplikovana za firmu, ona mora da vodi pojedine evidencije, da podnosi zahtev, pribavlja dokaze, a sve to onda da preda Poreskoj upravi koja sada ponovo radi taj deo posla kroz vođenje opet pojedinih evidencija o obvezniku i izradu rešenja i davanje naloga za poveraćaj poreza i doprinosa. Cela ova procedura se mogla izbeći da je firmi ostavljeno da sama uplati umanjen iznos poreza, a Poreska uprava kasnije da izvrši samo kontrolu bilo kancelarijsku ili terensku ili možda da se pribeglo boljem rešenju koje nudi treća grupa olakšica. Treća grupa poreskih olakšica je jednostavnija iz razloga što od firme ne zahteva da plaća ceo iznos poreza i doprinosa pa da traži povraćaj, već uplatu umesto nje vrši država. Delatnost u kojoj se započinje posao bilo kao preduzetnička radnja ili kao privredno društvo vezana je za konsultantske aktivnosti. Postavljena hipoteza je delimično potvrđena. Naime, poreske olakšice za početak posla su u direktnoj vezi uz napomenu da jača korelacija između ova dva parametra postoji i kod firmi preko šest zaposlenih što navodi na zaključak da student mogu otpočeti posao ili tražiti zaposlenje kod drugog poslodavca. Glavni nedostatak statističke analize jeste kratak period posmatranja. Najbolji efekat, sa stanovišta poreskog opterećenja, daje treća grupa olakšica.

LITERATURA

1. ILIĆ-POPOV, G.; *Poresko pravo Evropske unije*, Javno preduzeće "Službeni glasnik" Beograd, 2004.
2. POPOVIĆ D.: *Poresko pravo-prvo izdanje*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu Centar za publikacije i Javno preduzeće "Službeni glasnik", Beograd, 2008.
3. *Zakon o porezu na dohodak građana*, Službeni glasnik RS, broj 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - odluka US, 7/2012 - usklađeni din. izn., 93/2012, 114/2012 - odluka US, 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 48/2013 - ispr., 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 13/2017, 7/2018- usklađeni din. izn., 95/2018 i 4/2019 - usklađeni din. izn.
4. *Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje*, Službeni glasnik RS, broj 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012 - usklađeni din. izn., 8/2013 - usklađeni din. izn., 47/2013, 108/2013, 6/2014 - usklađeni din. izn., 57/2014, 68/2014 - dr. zakon, 5/2015 - usklađeni din. izn., 112/2015, 5/2016 - usklađeni din. izn., 7/2017 - usklađeni din. izn., 113/2017, 7/2018 - usklađeni din. izn., 95/2018 i 4/2019 - usklađeni din. izn.
5. VASILJEVIĆ, M.; MIHAILOVIĆ, N.; ĆEBIĆ, B.: Uticaj poreskih podsticaja na zapošljavanje u Republici Srbiji „Uticaj poreskih podsticaja na zapošljavanje u Republici Srbiji“, Zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije „Menadžment, preduzetništvo i investicije u funkciji privrednog rasta i zapošljavanja (urednici prof. dr Miloš R. Kastratović i prof. dr Dragan Đ. Vučinić)“, Institut za poslovna istraživanja-MBA Beograd, Udruženje menadžera Srbije Beograd, Visoka škola modernog biznisa Beograd, Beograd 2015.
6. <http://www.apr.gov.rs/>
7. Godišnji bilten finansijskih izveštaja za 2016. godinu, Agencija za privredne register Beograd, april 2017.
8. Godišnji bilten finansijskih izveštaja za 2017. godinu, Agencija za privredne register Beograd, april 2018.